

Oppm. 21. mai 1946

117111 INSTITUTT FOR NORSK
KUPA JONSHORV

Proposisjon om statsdirigering.

Lex Thagaard ble som kjent utarbeidet mens vi ennå befant oss i krig. Vi hadde tidligere en lov om priskontroll og vi hadde som kjent et prisdirektorat. Det nye som ble utarbeidet under krigen var de bestemmelser som tar sikte, ikke bare på priskontroll, men på fullstendig statsdirigering av alt ervervs- og i landet.

Det fremgår tydelig av de innstillinger som ledsaget anordningen, at alle uten unntagelse anså den som en nødsforanstaltning med sikte på enten fortsatte krigshandlinger eller på ytterst unormale og forbigående forhold umiddelbart etter krigens avslutning. Disse tydelig uttalte forutsetninger både fra vedkommende komité og fra vedkommende departement i London fastslår at det her dreier seg om særdeles midlertidige og kortsiktige bestemmelser.

Den nuværende regjering har imidlertid sett helt bort fra disse forutsetninger. Den foreslår nu — et og et halvt år etter krigens slutt — at den provisoriske anordning fra London opphøyes til lov og gjøres gjeldende til 1. juli 1948. De forandringer som er gjort i anordningen er bare av formell art. I realiteten er Regjeringens proposisjon en nøyaktig kopi av anordningen.

Det er klart at de forutsetninger som lå til grunn for anordningens utstedelse ikke lenger er til stede — når det gjelder statsdirigeringen av næringslivet. Når Regjeringen ikke vil nøye seg med de gamle bestemmelser om priskontroll, men går til statsdirigering, kan det bare være et ledd i en alminnelig sosialiseringspolitikk.

En står her overfor slike drastiske inngrep i all ervervsvirksomhet at de går langt forbi hva demokratiske stater kunne tenke seg muligheten av før krigsutbruddet. De kan bare sidestilles med eller overgås av de regler som gjaldt i Tyskland, Russland og Italia.

Det er nødvendig at almenheten er klar over dette, fordi det — som tidligere fremholdt — med usvikelig sikkerhet kan hevdes at statsdirigeringen av all virksomhet og alt tiltak vil trekke etter seg en rekke andre foreteelser som kjenner seg dikturet. Vi tror nok statsministeren på hans ord, når han under finansdebatten ga uttrykk for at han ikke trodde på en slik fare. Men han vil dessverre oppdage at han på det punkt har vært for optimistisk.

Lex Thagaard er uomtvistelig diktatur over næringslivet. Og det ene diktaturet trekker uimotståelig andre diktaturer etter seg.

I Stortinget vil behandlingen av Lex Thagaard trekke et klart skille mellom sosialistiske og ikke-sosialistiske partier. En vil her få beviset på at det ikke er situasjonsbestemte lovregler man her står overfor, men ren og skjær sosialisme.

NORSK HVALFANGST FÅR HARD BRITISK KONKURRANSE

Verdens mest moderne kokeri ligger seilklart med 3 amfibiefly

STOCKHOLM, 1 dag. (NTB.) Sjefen for AB-Separators marineavdeling, ingeniør Norling, er nylig kommet tilbake fra Belfast etter å ha installert innstilling av separatoranlegg i et 25.000 tonn britisk hvalkokeri som ligger seilklart. Norsk hvalfangst vil få hard britisk konkurranse, sier ingeniør Norling. Det nye britiske fartøyet blir moderskip for ti hvalbåter. Det er utrustet med tre amfibiefly til speidning etter hval. Det har også det største oljefremstillingsanlegg av alle hvalkokerier i verden.

Norsk lov om hvalfangsten

Dagbladet har i den siste tid brakt meddelelse om 40 norske sjøfolk som har tatt ulovlig hyre på det nederlandske hvalkokeriet «Willem Barendsz».

Disse 40 vil etter sigende, når de kommer hjem igjen, bli stilt for retten, da det etter norsk lov er forbudt for norske sjøfolk å ta hyre på utenlandske hvalfangere.

Når en slik lov først er satt i kraft, 25 år for sent, hvorfor gjelder den da ikke for alle land?

For kort tid siden dro et nytt, hypermoderne engelsk hvalkokeri til feltet med en hovedsakelig norsk besetning — over 400 mann.

Er England ikke «utland» for Norge eller hva menes egentlig med loven, siden det ikke er forbudt å ta hyre på engelske kokerier?

Det er jo ikke noe rart at mange, særlig utenfor Norge kanskje — lurer på norsk lov, når avisene en dag bringer rapport om 400 mann som reiser ut på et engelsk kokeri, og så en annen dag skriver om 40 mann som drar ut med et nederlandske — ulovlig?

Hvordan lyder loven? Er det noe slikt: — forbudt på utenlandske — unntatt engelske....?

I så fall, hvorfor?

Leser i Göteborg.

— Vi fikk en tilleggslov om hvalfangsten av 24. mai 1946, sier sekretær Lång i Hvalfangstkontoret. — hvor det ble forbudt for norske hvalfangere å ta hyre ombord i utenlandske båter. Loven har imidlertid en tilleggsbestemmelse hvor det heter at Kongen eller en av ham bemyndiget kan dispensere fra denne bestemmelsen når det gjelder utlendinger eller utenlandske selskaper som driver fangst i siste Sydhavs-sesong før 3. september 1939, eller utenlandske kokerier som før dette tidsrom ble benyttet til hvalfangst. Denne tilleggsbestemmelsen ble utarbeidet av hensyn til de tyske kokerier som ble overtatt av andre nasjoner, og en del engelske selskaper har fått tillatelse til å gå ut med norsk mannskap.

Red.

Dagbladet
DLG

OBS! se baksiden!